

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Старобългарски. История на българския език**

Лектор: проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова

Телефон: 0877791754

Имейл: tzibran@ibl.bas.bg

Хорариум: 30 учебни часа (15 лекции по два часа)

Анотация (до 150 думи):

Предложеният цикъл от лекции е предназначен за специалисти и докторанти в областта на хуманитаристиката, които желаят да надградят знанията си върху средновековната българска и славянска книжнина и уменията си за ползване на текстове на стара кирилица от различни исторически периоди. Неговата основна цел е не да повтаря академичните курсове по старобългарски и история на българския език като лингвистични модули, а да се фокусира върху специализиран текстов анализ на образци от светското и църковното право, който да открие симбиозата между език и култура, право и общество през Средновековието.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Първоучителят Методий и неговата преводаческа дейност в църковноправните текстове: реалности и митове. Текстологични проблеми на първия старобългарски преводен номоканон. Чуждоезиковата и домашната терминология

Тема / Модул 2: Първият славянски пенитенциал и славянските преводи от латински

Тема / Модул 3: Явлението „многократни преводи“ в юридическите текстове: сравнителен анализ между Методиевия номоканон, Преславския превод на Номоканона и Светисавското законоправило

Тема / Модул 4: Писмената юридическа традиция на Балканите в епохата на османското владичество XV – XVIII в.

Всеки модул включва и часове за практикум върху избрани образци, представяни под формата на handouts или в електронен формат.

Форми на обучение и оценяване:

събеседване или кратък реферат по избрана тема с насоки от преподавателя и предоставяне на библиография

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки)

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

умения за четене и анализиране на текстове на стара кирилица; поставяне на даден текст в неговия исторически контекст; умения за синтез на историко-лингвистична и културологична информация

Литература:

Архивски номоканон. Български ръкопис от XIV в. Фототипно издание. Изданието подготвиха А. Кръстев и Цв. Янакиева. Шумен: УИ „Епископ Константин Преславски“, 2007.

Белякова, Е. В., Я. Н. Щапов. Новеллы императора Юстиниана в русской письменной традиции. К истории рецепции римского права в России. Семинар “От Рима к Третьему Риму”. Институт российской истории РАН. Москва, 2005.

Бенешевич, В. Древнеславянская кормчая XIV титулов без толкований. Т. 1. СПб., 1906. Reprint Leipzig, 1976.

Билярски, И. Публично-и каноничоправна лексика в българското средновековно пространство. Варна: ВСУ „Черноризец Храбър“, 2011.

Мазуринская Кормчая. Памятник межславянских культурных связей XIV – XVI вв. Исследование. Тексты. Издание подготовили Е. В. Белякова, К. Илиевска, О. А. Князевская, Е. И. Соколова, И. П. Старостина, Я. Н. Щапов. М., 2002.

Максимович, К. А. Византийская практика публичного покаяния в Древней Руси: терминология и проблемы рецепции. – *Russica Romana*, Т. I. Roma, 1995, 7 - 24.

Максимович, К. А. Пандекты Никона Черногорца в древнерусском переводе XII века (юридические тексты). Москва: „Языки русской культуры“, 1998.

Максимович, К. А. Законъ соудный людьмь. Источниковедческие и лингвистические аспекты исследования славянского юридического памятника. Москва: Древлехранилище, 2004.

Цибранска-Костова, М. Покаяната книжнина на Българското средновековие. IX-XVIII. София: Изд. „Валентин Траянов“, 2010.

Van de Paverd, F. The Kanoniarion by John, monk and deacon and Didascalia Patrum. Pontificio Istituto Orientale. (=Kanonika 12). Rome, 2006.

Žužek, I. Kormčaja Kniga. Studies on the Chief Code of Russian Canon Law. Roma, 1964 (= Orientalia Christiana Analecta, t. 168).

Yorga, N. Byzantium after Byzantium. Iași, Oxford, Portland, 2000.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):
преминат университетски курс или избираем модул „Старобългарски език“